

(P ř e h l e d v ý v o j e)

Obecné údaje.

V roce 1946 začal na FF obnovené UP pracovat psychologický ústav vedený doc.dr.Lidmilou Kolaříkovou. Psychologický ústav byl součástí ústavu filosofického. V září 1950 se stala asistentkou ústavu dr.Alena Jochmannová, která pracuje na katedře dosud. V r. 1952 převzal vedení pracoviště dr.Emil Holas. V té době se ústav stal součástí katedry pedagogiky nejprve na Ped. fakultě, později na VŠP a po jejím zrušení a převedení studia psychologie na FF vznikla v r. 1959 samostatná katedra psychologie. Jejím vedoucím byl až do r. 1970 prof.dr.Emil Holas, DrSc. Od 1.7.1970 byl jmenován vedoucím katedry dr.Emil Pejhořský.

V průběhu tohoto období se stali členy katedry: dr.Chruďoš Valoušek CSc (od r.1953), doc.dr.Drahomíra Osladilová CSc (od r. 1955), dr.Jan Sigmund (v letech 1959-1967), dr.MUDr.Přemysl Mohapl CSc (od r.1962), dr.Jan Papica CSc (od r.1964), dr.Miloslav Homola CSc (od r.1967), dr.Jiří Pichner (v letech 1967-1969), dr.Emil Pejhořský (od r.1968), odb.as.Rostislav Vysloužil (od r. 1968), Josef Marx (od r.1968) a Luďmila Adamká (od r.1962).

Někteří členové katedry jsou absolventy obnovené UP (dr.Jochmannová, dr.Valoušek, dr.Mohapl, dr.Homola). Mimoto působí ve výuce odborné psychologie řada externích učitelů, jak z ostatních fakult UP, tak i z jiných vysokých škol, event. výzkumných pracovišť (např. z NHKG, VŠB, Penologického ústavu aj.).

Katedra psychologie má vlastní knihovnu, jejíž základ vytvořily v letech 1946-48 konfiškáty a knihy ze zahraničních nákupů. Postupně se knihovna doplňovala zejména literaturou naší, sovětskou, západní a v poslední době zejména literaturou socialistických zemí.

Psychologická laboratoř se postupně vybavovala jednak přístroji a pomůckami sloužícími výuce, dále řadou specializovaných aparatur pro výzkum a diagnostickými pomůckami, které umožňují terénní práci učitelů se studenty. Používání laboratorních přístrojů

je značně omezeno jednak nedostatkem vhodných prostor pro katedru, jednak prostor pro psychologickou laboratoř. Pracovní místnosti katedry jsou roztrženy v poslední době do dvou poschodí a kromě vlastní malé posluchárny nemá katedra vhodné laboratoře.

Při katedře psychologie byl v r.1963 rektorem zřízen kabinet pedagogické psychologie, jehož práce se bohužel kryla od počátku jeho ustavení s prací katedry, protože pro něj nebylo počítáno se samostatnými systemizovanými místy.

Pedagogická činnost.

Odborné zaměření katedry je dáno především povinnostmi pedagogickými. Po obnovení UP vychoval psychologický ústav několik ročníků psychologického neučitelského studia (částečně v kombinaci s pedagogikou a s filosofií), z nichž řada absolventů složila později na FP rigorozní zkoušky a působí na různých vysokých školách a výzkumných ústavech (Pedagog. fakulty Hradec Králové, Olomouc, Výzkumný ústav ekonomiky hornictví v Ostravě, na FF UJEP v Brně aj.).

Období Pedagog. fakulty a VŠP je charakterizováno tím, že katedra psychologie měla za úkol vzdělávat především budoucí učitele všech stupňů. Psychologií byla na školách pedagogického typu věnována značná pozornost. Vedle přednášek byly zařazeny pro učitele všech oborů také semináře z psychologie, v nichž studenti vypracovávali samostatné práce z oblastí pedagogické a vývojové psychologie.

Od začátku studijního roku 1963-64 zajišťuje katedra výuku jednooborového studia odborných psychologů ve studiu interním, dálkovém i externím. Odborná výuka si vynutila rozčlenění katedry na oddělení obecných disciplín (obecná, vývojová, pedagogická psychologie a metodologie), oddělení psychologie práce a oddělení psychologie klinické a sociální. V současné době je obor psychologie jedním z nejsilnějších studijních odvětví na FF.

Vedle specializované výuky psychologie, spadá do povinností katedry výuka učitelů oboru filosofie, kde psychologie tvoří jeden ze základních předmětů, dále výuka studí v odborném studiu

pedagogiky, kde je zařazena komplexní zkouška z psychologie za 3 studijní ročníky a výuka psychologie v oborech sociologie a teorie a organizace kulturní práce.

Mimoto zůstalo v úvazku katedry i vyučování psychologie jako všeobecně vzdělávacího předmětu pro učitelské obory na FF i PVF.

Speciální úsek výuky reprezentuje psychologická příprava učitelů tělesné výchovy na přírodovědecké a pedagogické fakultě. V tomto oboru vyvíjí člen katedry psychologie dr.Ch.Valoušek ve spolupráci s doc.M.Kociánem intenzivní výzkumnou činnost, na níž se podílí také řada studentů svými diplomovými pracemi.

V důsledku rozsáhlých pedagogických povinností mají všichni členové katedry, včetně vedoucího, enormní pedagogické úvahy.

Vědecká činnost.

Po celou dobu své existence vyvíjela katedra rozsáhlou a intenzivní vědeckou aktivitu. Pod vedením prof.E.Holase se rozvinul zejména výzkum myšlení, na němž se po řadu let podílela experimentálně i publikačně většina členů katedry. Výsledky této práce jsou obsaženy ve Sbornících VŠP v Acta Universitatis Palackianae i v samostatných monografiích a odborných časopisech (práce Holase, Osladilové, Valouška, Jochmanové, Mohapla, Sigmaunda). Výsledky výzkumů se staly základem pro kandidátské, habilitační i doktorské práce členů katedry.

Na úseku klinické psychologie se rozvíjí výzkum pod vedením dr.Mohapla, který navázal dobré kontakty s psychiatrickou klinikou LF UP a s Psychiatrickou léčebnou ve Šternberku. Další směr výzkumu představuje úsek sociálně psychologický vedený dr.Papivšou. Pedagogická psychologie (doc.Osladilová) je zaměřena především na otázky školské praxe a poradenství (výběr do speciálních škol, školní zralost ap.).

Jedním z nejdůležitějších a praxi nejbližších výzkumných úseků je pracovní psychologie vedená dr.E.Pejhovským. V této oblasti existuje těsný kontakt především s průmyslovými podniky Severomoravského kraje (VŽKO, NHKO, Doly, Tatra Kopřivnice, Železářny VŘSR Třinec aj.). Pro oborové ředitelství SHD v Mostě

- - -

katedra dálkově školila pracovníky a vypracovávala potřebné studijní materiály.

Dr. E. Pejhořský se podílel na řešení výzkumného státního úkolu "Výzkum nejvhodnějšího zařazení horníků v průběhu jejich pracovního věku" ve Vědecko-výzkumném ústavu Ostrava-Radvanice. Výzkumná činnost na úseku psychologie tělesné výchovy a sportu (dr. Ch. Valoušek) má také celostátní charakter. Dr. Valoušek je členem celostátní sekce ČSPS - tělovýchova a sport.

Intenzivní i extenzivní spolupráce se společensky významnými institucemi, hospodářskými organizacemi a pracovišti se realizuje i prostřednictvím diplomových prací studentů, jejich oborovou praxí, částečnými pracovními úvazky a formou podnikových stipendií.

Kontakty katedry s jinými vědeckými institucemi u nás i v zahraničí se uskutečňovaly a uskutečňují prostřednictvím vědeckých konferencí, symposií, sjezdů i oboustranných studijních pobytů. Katedra pořádala v r. 1963 samostatnou celostátní konferenci o problematice myšlení, členové katedry byli na studijních pobytech nebo přednášeli v NDR, SSSR, Belgii, na Světovém psych. kongresu v Moskvě, v Londýně a ve Varně. O návštěvách zahraničních psychologů u nás vede katedra záznamy.

Většina členů katedry je aktivními členy Československé psychologické společnosti od jejího založení, navštěvuje její pracovní zasedání, je zapojena do státního plánu výzkumu a někteří členové zastávají i funkce.

Závěrem je třeba se zmínit i o bohaté veřejné a popularizační práci členů katedry psychologie. Většina přednášela a někteří zastávali funkce (Osladilová, Holas, Jochmannová, Pejhořský) v bývalé Socialistické akademii, v Českém komitétu pro vědecké řízení (Pejhořský), všichni členové katedry přednášejí podle potřeby a zaměření v institucích školských, zdravotnických, v průmyslových podnicích i pro širší veřejnost.

V Olomouci dne 6.9.1971